

University of Groningen

Cognitieve bias modificatie en CGT als vroege interventie voor jongeren met sociale angst en faalangst

de Hullu, Eva; Sportel, Esther; Nauta, Maaïke; de Jong, Pieter

Published in:
Directieve Therapie

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
2017

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

de Hullu, E., Sportel, E., Nauta, M., & de Jong, P. (2017). Cognitieve bias modificatie en CGT als vroege interventie voor jongeren met sociale angst en faalangst. *Directieve Therapie*, 37(1), 63-64.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Kort en bondig

Cognitieve bias modificatie en cognitieve gedragstherapie als vroege interventie voor jongeren met sociale angst of faalangst

EVA DE HULLU, ESTHER SPORTEL, MAAIKE NAUTA & PETER DE JONG

WAAROM DIT ONDERZOEK?

Sociale angst en faalangst komen veel voor onder jongeren, en kunnen op termijn grote gevolgen hebben. Zowel cognitieve gedragstherapie (CGT) als cognitieve bias modificatie (CBM) richten zich op processen die een rol lijken te spelen bij de ontwikkeling van angststoornissen. Door vroegtijdige interventies zouden kinderen met een verhoogd niveau van sociale angst of faalangst minder kwetsbaar worden voor het ontwikkelen van een angststoornis.

ONDERZOEKSVRAAG

In hoeverre is CBM of CGT als vroege interventie effectief in het verminderen van angstsymptomen bij adolescenten met subklinische sociale angst of faalangst (Sportel, de Hullu, de Jong, & Nauta, 2013), en in het voorkomen van angststoornissen op langere termijn (de Hullu, Sportel, Nauta, & de Jong, 2017)?

HOE IS DIT ONDERZOEKT?

Uit een screening onder 1811 jongeren in de eerste twee leerjaren van 24 middelbare scholen (vmbo-TL, havo, vwo) zijn uiteindelijk 240 scholieren geselecteerd vanwege verhoogde sociale angst of faalangst, zoals vastgesteld met vragenlijsten en een klinisch interview. In een *randomized controlled trial* werden de 240 jongeren verdeeld over drie condities: (1) online CBM, bestaande uit 20 korte sessies, die thuis werden uitgevoerd, en waarin aandachtsbias, interpretatiebias en automatische associaties in positieve richting werden getraind; (2) CGT-groepstraining op school van 10 sessies, bestaande uit psycho-educatie, taakconcentratietraining, cogni-

tieve herstructurering en exposure; en (3) controleconditie zonder interventie.

RESULTATEN

Sociale angst en faalangst waren na een half jaar en na één jaar significant sterker afgenomen in de CGT-groep dan in de controleconditie. Er was een vergelijkbare niet-significante tendens zichtbaar voor CBM. Verschillen tussen de actieve en controlecondities waren na twee jaar niet langer zichtbaar: in alle condities hadden de jongeren minder faalangst en sociale angst. Ook op de secundaire maten bleken de 'kwetsbare' adolescenten onafhankelijk van de conditie te zijn vooruitgegaan: hun eigenwaarde was gestegen, hun sociale vaardigheden waren verbeterd en ze rapporteerden minder angst voor negatieve evaluatie.

CONSEQUENTIES VOOR DE PRAKTIJK

CGT kan worden ingezet bij adolescenten met subklinische sociale angst of faalangst om een snellere daling in angstsymptomen te bewerkstelligen. Om te voorkomen dat subklinische sociale angst of faalangst zich ontwikkelt tot klinisch niveau blijkt het echter niet noodzakelijk om vroegtijdige interventies aan te bieden. Het lijkt efficiënter om ervoor te zorgen dat wanneer jongeren daadwerkelijk klinische klachten ontwikkelen waarvoor hulp gewenst is, ze gemakkelijk toegang kunnen krijgen tot de ggz.

Referenties

- de Hullu, E., Sportel, B. E., Nauta, M. H., & de Jong, P. J. (2017). Cognitive bias modification and CBT as early interventions for adolescent social and test anxiety: Two-year follow-up of a randomized controlled trial. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 55, 81-89.
- Sportel, B. E., de Hullu, E., de Jong, P. J., & Nauta, M. H. (2013). Cognitive bias modification versus CBT in reducing adolescent social anxiety: A randomized controlled trial. *PLoS ONE*, 8(5), e64355.